

HÖGSKOLAN FÖR SCEN OCH MUSIK

Att skapa musik, text och berättelse tillsammans med andra

En undersökning kring under vilka förutsättningar och med vilka metoder min kreativitet blommar som mest i ett försök att skapa och fullfölja idéer tillsammans med andra

Martin Stokke Mathiesen

Praktiskt genomförande av undersökningen i samarbete med Miranda Engholm och Otto Falk

---

Självständigt arbete (examensarbete) inom Konstnärligt kandidatprogram i Musikal

Termin 6, År 2023

Självständigt arbete (examensarbete), 15 högskolepoäng.

Konstnärligt kandidatprogram i Musikal.

Högskolan för scen och musik, Göteborgs universitet.

Termin 6, År 2023.

Författare: *Martin Stokke Mathiesen*

Arbetets rubrik: *Att skapa musik, text och berättelse tillsammans med andra. Under vilka förutsättningar och med vilka metoder blommar min kreativitet som mest i ett försök på att skapa och fullfölja idéer tillsammans med andra?*

Arbetets titel på engelska: *Creating music, text, and story together with others. An investigation into under what conditions and with what methods my creativity blooms the most in an attempt to create and complete ideas together with others.*

Handledare: *Universitetslektor Victoria Brattström*

Examinator: *Universitetslektor Göran Gademan*

Nyckelord: Kreativitet, scenkonst, scenisk gestaltning, nyskriven musikal, skådespeleri, musikdramatik, musikalartist, Nils Petter Anka-blom, Staffan Berg, Benny Andersson

SAMMANFATTNING

I samarbete med mina klasskamrater och kollegor Otto Falk och Miranda Engholm, har jag under Hösten 2022 på Högskolan för scen och musik Göteborg gjort ett undersökande arbete där målet varit att skriva musik och dramatisk text för scenen och till slut visa upp det i form av en föreställning. Syftet med arbetet har varit att undersöka den kreativa processen kring själva skapandet av dramatiska låtar, och hur man kan skapa i process tillsammans med andra. Med lite olika och individuella infallsvinklar har vi letat oss fram till en metod där vi alla har kunnat vara lika delaktiga i skapandeprocessen hela tiden, och upptäckt hur vi genom vårt samarbete förmår låsa upp nya rum i kreativiteten hos varandra och i oss själva. Det ni ska få läsa nu är en skriftlig reflektion över undersökningen och mina frågeställningar jag haft med mig under arbetets gång. Det ingår även en inspelning av föreställningen som bilaga.

TACK!

Stort tack till Otto och Miranda som var med på denna resa och gjorde den till något njutbart och lustfylld hela vägen. Tack också till handledare Tina Glenvik och Victoria Brattström som planterade idén om att basera det självständiga arbete på något roligt och lustfyllt, vilket födde vår grupp och grundinställningen för arbetet.

Avslutande applåd för premiären av *Tre Apor*, Högskolan för Scen och Musik Valand, 27e januari

Innehållsförteckning

1. Inledning	5
2. Bakgrund.....	5
3. Syfte och frågeställningar	7
3.1. Syfte	7
3.2. Mina frågor	7
4. Metod och Material.....	7
5. Tre faser i genomförandet av det praktiska arbetet med att skapa musik och text för scenen .	9
5.1. Fas 1: Uppstartsfas.....	9
5.2. Intervjuer	13
5.2.1. Nils Petter Ankarblom	14
5.2.2. Staffan Berg	15
5.2.3. Benny Andersson	17
5.3. Fas 2: Skapande fas.....	19
5.4. Fas 3: Resultatinriktad fas.....	27
5.4.1. Låten Hur kan du tro – från ax till limpa	30
6. Resultat.....	31
7. Diskussion	34
7.1. Reflektion över utmaningar i processen.....	34
9. Källförteckning.....	36
10. Bilagor	36

1. Inledning

Detta självständiga arbete på kandidatutbildningen i musikal består av ett dokumenterat konstnärligt arbete i form av en föreställning vi valde att kalla *Tre Apor*, samt en skriftlig reflektion där jag utifrån vissa frågeställningar reflekterar över själva processen med skapandet av materialet till föreställningen (föreställningen återfinns som bilaga). Min grupp och jag har även intervjuat tre branschrelevanta utövare av musikdramatiskt skapande, Nils Petter Ankarblom, Staffan Berg, och Benny Andersson, och diskuterat med de hur skapandeprocesser kan gå till i ett konstnärligt samarbete. Det undersökande arbetet under hösten 2022 gjordes digitalt på distans, då vi alla tre befann oss på olika praktikplatser i denna period, vilket blev en intressant faktor i ett så kollaborativt kreativt arbete. Sen träffades vi i januari 2023 för att repa ihop oss till premiär på föreställningen den 27e januari.

Jag kommer att beskriva vår metod, hur den såg ut i början på projektet och hur den utvecklades och formades under undersökningens förlopp. Sen kommer jag att dyka ner i den kreativa och kollaborativa arbetsprocessen och reflektera över vilka förutsättningar och arbetsmetoder som främjade min kreativitet bäst. Arbetet innehåller exempel från tidiga idéer och senare utvecklingar av dessa idéer. Detta är en reflektion över hur vi tillsammans hittade en lustfylld och kreativ metod för att skapa en musikdramatisk föreställning där vi alla tre som samarbetspartners upplevde oss lika mycket involverade i varje led av processen.

2. Bakgrund

Att skapa kreativt med medmänniskor är för mig själva grundstenen i mitt konstnärskap som musikalartist. Man går tillsammans med olika typer av människor med olika styrkor och funktioner, och skapar kollektivt berättelser, musik, visuella bilden, humor, gemenskap och så mycket mer. Jag har så att säga hela livet deltagit i skapande processer, då min dröm tidigt var att göra musik och teater när jag blev stor. Jag har så klart jobbat mycket på mina styrkor som solist och självständig utövare också, men det har alltid varit stora eller små projekt som

inneburit grupparbeten som skapat i mig störst engagemang. För det är just i samspel med andra man blir tvungen att vidga vyn bortom sina egna tankesätt och idéer, och därmed upptäcka helt nya sidor av sitt konstnärskap och de oändliga möjligheter som finns till hands.

Jag har oftast så här långt in i yrkeslivet jobbat under ledning av andra, som till exempel regissörer, lärare, dirigenter, koreografer och så vidare. Men, jag har också haft förmånen att sätta ihop små projekt själv på eget initiativ. Att arbeta kollaborativt tillsammans med andra i mindre egna projekt känns för mig som ett relevant och roligt framtidigt arbetssätt som jag vill lära mig mer om. Nu när vi, som del av vår utbildning, har haft praktik och varit ute i branschen och fått känna på hur det kommer vara att jobba med detta hantverk som musikalartist, märker jag att man visserligen i en produktion kan få vara med att leka fram ett material och rollfigurer, men att det oftast är under en annans vision. Så jag upplever nu efter praktiken mer än någonsin lust och behov att göra projekt där man känner ett starkare ägarskap och mer kan utmana sig själv som skapande konstnär. Projekt som håller ens kreativitet levande och i utveckling. Därför blev denna form för det självständiga arbetet en perfekt möjlighet att testa och utforska just detta.

Tidigare i år, precis innan sommaren, pratade jag ihop mig med två klasskamrater, Otto Falk och Miranda Engholm, som kände på ett liknande sätt, och vi bestämde oss för att jobba tillsammans under höstterminen - visserligen av praktiska skäl på distans, men med målet att samskapa musik, text och berättelse. Vi gick alla tre i gång på att skriva sceniska/dramatiska låtar, och kom snabbt överens om att fokusera på processen och inte så mycket på ett eventuellt resultat i form av en produkt. Vi gick alla tre in i projektet utifrån varsin frågeställning, men våra frågor enades kring utforskandet av hur vi fungerar bäst när vi tillsammans skall skriva låtar och hitta på berättelser för scenen. När det gäller mitt fokus har jag lagt det vida att testa och hitta förutsättningar och metoder som gör mig kreativ och lustfylld i ett skapande med andra.

3. Syfte och frågeställningar

3.1. Syfte

Syftet med undersökningen har för min del varit att undersöka den konstnärliga processen i själva skapandet av dramatiska låtar - med särskilt fokus på min egen kreativitet och hur, när och varför jag hamnar i mer eller mindre kreativt flöde.

3.2 Mina frågor

Utifrån syftet med undersökningen formulerade jag tre frågor:

1. Under vilka förutsättningar och med vilka metoder blommar min kreativitet som mest i en praktisk samarbetsprocess som handlar om att skapa musik och text för scenen?
2. Hur påverkas mitt kreativa skapande av ett samarbete med målet att allt material ska vara jämnt fördelat och samskat?
3. Vilka utmaningar och resurser blev speciellt synliga genom projektet?

4. Metod och Material

Metoden vi använde oss av för att undersöka det musikdramatiska skrivandet var en kombination av några ursprungliga idéer och intressen från innan arbetet drog i gång, och en hel del struktur och tillvägagångssätt som blev till under själva processens gång. Som sagt formade vi gruppen innan sommaren 2022, och gick i gång på själva idén om att skapa dramatisk musik tillsammans. Vi hamnade i samtal om den gamla barnleken ”vika gubbe”, där man alltså viker ett papper i tre lika stora delar så att tre personer ritar var sin kroppsdel av gubben – en ritar huvudet, en ritar kroppen, och sista ritar benen. På så sätt får man alltså en

färdig ritning där flera personer involverat sig och bidragit lika mycket till resultatet. Vars och ens kreativa förmåga satt ihop med de andras har skapat något helt nytt som ingen av personerna hade kunnat skapa på egen hand. Detta koncept applicerat i kontexten att skriva musik och text blev själva grundpelaren i vårt projekt. Vi ville se hur vi kunde hitta nya vägar och rum i vår egen kreativitet när vi var beroende av andra medskapare för att komma vidare.

Så till hösten drog vi i gång vårt skapande, och metoden för att skapa materialet utvecklade sig också vidare efter hand. Vi började ganska öppet och samlade på både musikaliska och textliga idéer. Sen gjorde vi en digital uppsamlingsplats i Google Drive där vi kunde lägga upp allt material och dela med varandra. Efter ett tag valde vi att intervjua tre i branschen etablerade kreatörer som gav oss lite råd och delade hur de själva tänkte och arbetade kring skapande projekt liknande vårt. Vi hade efter hand skapat en struktur där vi skrev vidare på varandras grundidéer från drive-mappen. Detta blev vårt sätt att ge varandra läxor från möte till möte. Jag skrev till exempel vidare på en av Mirandas och en av Ottos idéer, och de skrev på samma sätt vidare på mina. Sen skickade vi runt materialet tills vi alla till slut hade jobbat med alla låtar, antingen textligt eller musikaliskt – vika gubbe. Sen vid ett visst skede under månaderna närmare vintern började vi rikta oss mer mot en slags presentation av det material vi hade skapat. Vi arbetade då successivt utifrån låtmaterialet också fram en röd tråd och en sorts story där låtarna fick plats. Målet från början var alltså att skriva dramatiska låtar tillsammans. Det handlade i det första skedet alltså om låtar med en berättelse som är möjlig att spela ut i ett dramatiskt sammanhang på en scen. Sedan en bit in i processens gång la vi till målet att sätta ihop låtarna i en handling, en slags berättelse med vissa karaktärer som vi också ville presentera för en publik. Vi valde att benämna vår presentation som en musikdramatisk konsert.

Presentationen av materialet gjordes den 27e januari 2023. I min reflektion utifrån det undersökande arbetet kommer jag först och främst dyka ner i själva skapandeprocessen fram till ett färdigt manus och diskutera denna i relation till mina inledande frågor. Jag börjar alltså med en beskrivning steg för steg av det praktiska arbetet med att samskapa musik och text. Till beskrivningen bifogas exempel ur processen. Med avstamp i mina initiala frågeställningar kring vilka förutsättningar i ett sånt här projekt som stöder eller utmanar min kreativitet, delar jag också hur jag reflekterat under processens olika faser.

formaterade: Teckensnitt:28 pt

5. Tre faser i genomförandet av det praktiska arbetet med att skapa musik och text för scenen

Det praktiska arbetet med att skapa musik och text för scenen har vi genomfört genom att mötas på distans. Vi har ju alla tre varit på tre olika praktikplatser under höstterminen, och har behövt planera mycket över digitala medier för att få ihop arbetet. Sättet vi har attackerat denna utmaning på har varit att skapa en gemensam Google Drive där vi har organiserat oss och kunnat lägga upp allt från mötesreferat, idéer till låtar i form av ljud och text, manusöversikter till slutresultat. Kommunikationen har skett på Facebook Messenger, där vi har skrivit och kunnat facetima varandra under bestämda möten. Kommunikationsaspekten har verkligen varit en egen del av arbetet som har behövt utveckling, planering och justering under tiden, men som på så sätt har blivit en viktig faktor för den kreativa processen för gruppen och för oss alla individuellt. Planeringen och den digitala kommunikationen krävde av oss att vi gjorde deadlines och det vi kallade läxor. Vi satte därmed ramar och lite spelregler för hur och när vi kunde skapa. Vi var samtidigt redan från början också inställda på att själva skapandet skulle få blomma med avstamp i det fria och oplanerade. Vi valde att inte från början ha ett tema som utgångspunkt för skapandet, utan vi önskade utforska om vi kunde få fram idéer och material som startade i oss själva, vår kreativitet och lust. Vi höll öppet för att eventuellt sätta ihop materialet vi skapade till någon slags föreställning eller konsert, men det var inget bestämt mål från början utan något som manifesterade sig en bit in i processen.

5.1. Fas 1: Uppstartsfas

Jag tänker nu ta er igenom vår metod för det praktiska arbetet från start till slut under hösten. Vi hade kommit överens om att börja nosa på projektet var och en för sig under sommarens gång. Jag personligen började min process vid pianot, och skrev en hel del små loops och idéer som inte hade någon koppling till text eller berättelse ännu, men bara kom ifrån min lust att spela musik och hitta på saker jag tyckte om. Vecka 33 i augusti hade vi sen vårt kickoff-

möte. Här synkade vi våra hjärnor efter sommaren, och planerade hur vi ville arbeta med projektet under hösten. Vi kom fram till några grundregler, som vi senare skrev ned i ett manifest. Grundreglerna handlade till en början om att det tex var fritt fram med att börja skapa material, att vi skulle kommunicera över Messenger, lägga upp idéer på Google Drive, och skriva egna loggböcker. Arbetsklimatet oss emellan skulle vara rått och ocensurerat sade vi, alltså att vi skulle lägga upp alla idéer ocensurerat eftersom det skulle kunna finnas inspiration i allt material. Vi ville också utmana oss själva att inte hamna i våra trygga fack utifrån vad vi var mest vana att göra, utan att alla skulle vara involverade i alla delar. För mig innebar det särskilt att inte bara hamna vid pianot, utan att också skriva texter och skapa melodi bara med min röst eller med ett annat instrument. Vi beslutade också under den här perioden att vi som del av projektet önskade göra intervjuer med några etablerade skapande personer i branschen. Vi tog då kontakt med tre personer vi önskade intervjua, satte datum för intervju, och förberedde frågor. Vi satte även en grov tidsplan för projektet fram till inlämningen av den skriftliga reflektionen i februari. Nu var vi i gång med projektet. Samtidigt var vi alla tre också upptagna med våra praktikuppgifter och respektive premiärer på våra praktikplatser. Vårt nästa gemensamma möte blev satt till första veckan i oktober och perioden fram till dess skulle vi ägna åt att bara fortsätta skapa fritt och naket så gott vi kunde.

I vecka 40, första veckan i oktober, var vi alla klara med våra premiärer och hade nu överskottsenergi till att dyka ner i det skapande arbetet. Nu fortsatte vi planera hur vi ville jobba framöver, vi färdigställde intervjufrågorna, och vi satte en ungefärlig fast mötestid varje vecka på måndagar mellan 10–12 på förmiddagen. Nu bestämde vi också att alla röstinspelningar vi hade gjort tills nu skulle laddas upp i var sin mapp på Driven, så att vi enkelt kunde gå in och lyssna och hämta inspiration ifrån varandra. Vår Drive var till slut organiserad så här:

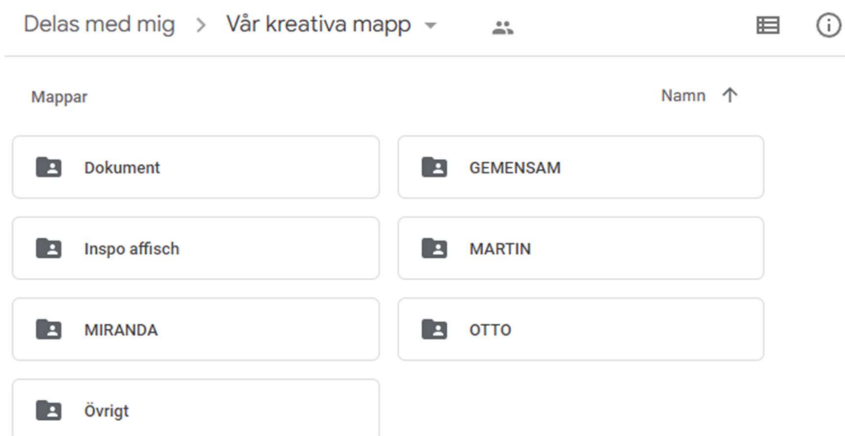

Bild på vår Google Drive översikt.

I mapparna med våra namn låg alltså allt av ursprungliga ljudfiler och textidéer från innan samarbetet.

Vi behövde nu komma i gång med konkret samarbete i skapandet av materialet på något bra sätt som fungerade när vi var tvungna skapa på distans och över nätet. Ett sätt som också sparkade i gång vår kreativitet. Vi skissade därför upp några förslag på skrivlekar och övningar, och pratade om hur man kan gå till väga för att skapa. Bland annat la vi fram teknikerna att skriva utifrån tema eller en aktion, eller att spela musik blundande. Och till slut landade vi i att vi skulle börja med en text-lek där vi valde ett tillfälligt tema och skrev fyra rader var på rim, och skickade dessa vidare till nästa person. Denna text fick temat ”Tidspress”, och leken gick till på följande sätt över Facebook:

Miranda Coral Engholm

Administratör · 6 oktober 2022 · 🌐

Tema: Tidspress

Ordning: Miranda, Otto, Martin

Morgonen svider och täcket ligger tungt
Klockan ringer för nionde gången
Jag låtsas som inget, som om allt är lugnt
Snart avgår min spårvagn från perrongen

6 kommentarer Visat a

Gilla

Kommentera

Skicka

Alla kommentar

Otto Falk

Gårdagen gör sig påmind och jag minns allt dumt jag sa.
Om jag går upp nu kan jag ändå komma i någorlunda tid.
Men kroppen ropar du är inget att ha.
Undra om man nånsin kan slappa och få frid.

Gilla Svava 16 v

Martin Stokke Mathiesen

Kvällen närmar sig plötsligt och stressen säger "haj" 🙄!
Du sa igår, ta det lugnt du är ung, och det har du kanske rätt i.
Men livet är kortare än du tror, og pressen gör mig skraj.
Jag har så himla mycket jag måste få gjort innan tretti.

Gilla Svava 16 v

 Miranda Coral Engholm [Författare](#) [Administratör](#)
Så larmet fortsätter ringa
Och var morgon får jag springa
Jag låter svetten rinna
Jag måste lyckas hinna
Jag springer efter kickar
Jag hör hur klockan tickar
Jag kämpar tills det spricker
Det svider och det sticker

Gilla Svvara 16 v

 Otto Falk
Sen möter jag en tjej, då händer det en grej, ner i mina byxor , det känns som tusen yxor. Vad händer om jag schabblar, det känns som att jag rabblar, om floskler och väder, undra om hon diggar läder

Gilla Svvara 16 v

 Martin Stokke Mathiesen
3 veckor blev till 1 år,
När ska tiden läka våra sår?
Vi kämpar och vi kämpar,
Men det känns som om slutet väntar.

Gilla Svvara 15 v

 Miranda Coral Engholm [Författare](#) [Administratör](#)
Hon stressar mig med blickar
Relationklockan den tickar
Jag känner hon försvinner
Knutarna dem brinner

Gilla Svvara 15 v Redigerad

Bild på rim-leken som utspelade sig på Facebook.

Vi gjorde denna lek i en vecka fram till vårt nästa möte i vecka 41, då vi också hade planerat in våra två första intervjuer. Några tankar jag skrev ned i mina processanteckningar utifrån detta var:

Processreflektion oktober

”Jag märkte hur mycket det hjälpte att få impulser från andra till att börja skapa något. Det var kul och svårt att skriva och skapa på svenska. Gött att ha en tydlig ”uppgift” med ramar, det gjorde det enklare att vara kreativ.”

Språket var bland det jag tyckte var mest utmanande till en början, då jag är norsk och vi jobbade tillsammans på svenska. Jag visste inte helt hur jag skulle gå till väga med att uttrycka mig på ett sätt som kunde matcha Otto och Mirandas flytande svenska och större ordförråd. En anledning kanske till att jag bara började i musiken under sommaren innan vi hade våra möten. Denna första lek vi gjorde blev en fin “icebreaker” för mig, och öppnade upp dörren för mig till att våga skriva och testa konstnärligt skrivande på svenska. Sen fortsatte jag testa under de kommande läxorna, För mig var det till mycket hjälp och stöd att vi formulerat att det vi la upp i Google Driven inte behövde vara färdiga produkter eller av någon stor kvalitet till en början.

5.2. Intervjuer

Parallellt med det inledande skapande arbetet hade vi alltså planerat in några intervjuer med kompositörer och textförfattare. Vi valde att intervjua tre personer: kompositör Nils-Petter Ankarblom, textförfattare och producent Staffan Berg (vecka 41), och låtskrivare och musiker Benny Anderson (vecka 45). Genom dessa intervjuer fick vi perspektiv på vårt eget arbete och vår process. Gemensamt för de tre intervjuerna var rådet att skaffa sig en vision, att utifrån ett tema eller en historia man vill skapa bygga ramar som främjar kreativitet och problemlösning. Jag har i denna process märkt att kreativitet på många sätt för mig är just kopplat till problemlösning. Speciellt lite senare i processen blev detta tydligt då vi kommit en bit på några av våra idéer till låtar och historier och skulle bygga vidare på varandras material. Jag märkte då hur läxorna jag fick tilldelad som handlade om att lösa en ofärdig låt fick min kreativitet att blomma.

Bifogat som bilagor finner ni transkriptioner från de tre intervjuerna. Här nedan sammanfattar jag och diskuterar intervjuerna utifrån vad samtalen väckte för tankar hos mig.

5.2.1. Nils Petter Ankarblom

Första intervjun vi gjorde var med musiker, arrangör och kompositör Nils Petter Ankarblom. Vi använde oss av samma frågor i alla tre intervjuerna. Frågorna handlade om hur man kan tänka och strukturera ett arbete och processen att skapa nytt musikdramatiskt material.

Ankarblom sade tidigt i intervjun att han själv blir mer kreativ ju snävare ramarna är. Att det handlar om att hitta en väg och en väldigt tydligt identifierad utgångspunkt. Om allt är möjligt blir det för Ankarblom bli väldigt svårt. Ankarblom uttryckte samtidigt i intervjun att det ofta är någon annan som skapar hans ramar, så en del av honom avundades att vi höll det så öppet. I branschen som dramatisk låtskrivare är det alltså vanligast att man börjar ett projekt utifrån ett tema eller en story som redan finns. Med denna input i beaktande valde vi i vårt projekt att fortsätta jobba med våra inledande röstmemos och textidéer som inte hade sin utgångspunkt i en på förhand satt tematik, men med en ny medvetenhet om att ett tema och utifrån detta mer tydliga val och avgränsningar kan vara bra att jobba fram emot.

Ankarblom berättade om ett projekt han gjorde för några år sen där han inte kände sin arbetspartner så väl, och att det i ett skapande projekt speciellt med en arbetspartner man inte jobbat med tidigare alltid också innebär en process som handlar om att hitta gemensamma saker man gillar – en estetik, ett sound, en spelstil osv. Ankarblom kom också i intervjun in på hur man ibland måste ”våga att säga mycket med lite”, som han uttryckte det. Han berättade att han nämligen själv oftast skrev musik i lite amerikansk stil med fokus på att fånga publikens uppmärksamhet, men att han efter ett tag också har vågat lämna ett sådant ideal och skrivit mer avskalad musik, enklare och mindre. Ankarbloms tankar var nyttiga för oss i vårt projekt, och vi tog med oss detta in i skapandet. Jag upplevde att vi, efter intervjuerna, såg på det vi skrev på ett lite nytt och annat sätt.

Vi diskuterade också med Ankarblom just samarbetsaspekten i vårt projekt. Det att vi valt att skapa materialet tillsammans. Vi fick då råd som bland annat handlade om att fråga varandra om impulser, fraser, ord och tankar som kan sparka i gång ens egna kreativitet, att använda oss av våra olikheter så väl som våra likheter och att söka efter små grejer som alla tre går i gång på. Dessa råd var också något som hjälpte oss mycket i vårt arbete. I vår arbetsprocess namngav vi alla våra idéer som vi lade in i driven utifrån associationer eller små texttrader

som kom från själva ursprungsidén. När vi sedan började skriva på varandras idéer upplevde jag personligen att titeln på idén hjälpte att sparka i gång min kreativitet i processen att vidareutveckla text och musik. Ankarblom berättade också att han tyckte mycket om deadlines och idén om att i en arbetsprocess ge varandra uppgifter eller "läxor" med tydliga deadlines. Detta är något vi verkligen har använt oss av i vårt projekt och som bidragit mycket för att skapa momentum och en ram för vår kreativa process. Vi pratade i intervjun också om musik i sig och hur Ankarblom jobbade med låtstruktur. Ankarblom berättade att han alltid skapar musik utifrån texten. Låten skall ha funktion i historien, och inte handla om att visa låtskrivarens kunskaper eller briljans. "Vara sann mot det dramatiska ögonblicket", uttryckte Ankarblom och utvecklade att musiken bör upplevas organisk och självklar. Att texten och konflikten styr mer än låtens struktur som musikverk. Han gillade också strukturer som rim, och använder ofta detta själv för att lyfta vissa ord över andra. Enligt Ankarblom tjänar musikdramatik på att musiken kommer ur texten. Detta är något jag också håller med om och känner igen i mitt personliga skapande. När jag själv tidigare oftast börjat i musiken och fått någon god känsla utifrån det, men saknat text eller kunskap om låtens handling eller funktion, har det hänt att jag sedan inte kommit vidare med många av mina idéer. Detta var i den betydelsen därför en värdefull poäng för mig att ta med mig vidare i vårt projekt och också såklart mer generellt i framtida kreativa skapandeprocesser.

5.2.2. Staffan Berg

Dagen efter intervjun med Nils Petter Ankarblom hade vi bokat in en intervju med producent och översättare Staffan Berg. Nu med Ankarbloms perspektiv med utgångspunkt i det musikaliska i bagaget, var vi nyfikna på att höra hur en person med mer utgångspunkt i text och dramatik tänkte kring skapandet av dramatisk musik. Vi möttes även i denna intervju med samma typ av råd om ramar, struktur och deadlines. Berg berättade också att han hade en lista med några punkter som han använde sig av för att strukturera ett arbete:

How to project:

- Vision - Vad vill vi få ut av projektet?

- Mål - Mer exakt tema och riktning.
- Organisera/kommunicera - Gruppdynamik och arbetsregler.
- Planering - Tidsram och tydliga deadlines.
- Resurser - Vad behöver vi rent praktiskt för att nå våra mål?

Jag tror Bergs sätt att se projekt hade stor betydelse för hur vi sedan vidare strukturerade också vårt arbete. Vi bestämde oss därför efter mötet med Berg att göra ett slags manifest som skulle sätta riktningen för samarbetet framöver. (se bilaga 1: Manifest) I Manifestet avtalade vi till exempel hur möten skulle fungera framöver, hur vi skulle jobba med deadlines utifrån dag och klockslag, att det var vi tre som skulle skriva hela materialet och vi tre som skulle vara på scenen om vi valde att presentera materialet för en publik. Vi avtalade vidare att vi ägde allt material tillsammans, lika mycket av varje låt. Vi tog också ett beslut att i slutet av månaden (oktober) ha valt tema för presentationen av materialet. Manifestet gjorde gruppen och projektet gott, och gav oss en mer realistisk och tydlig bild av vad vi ville uppnå och hur vi skulle gå till väga för att uppnå det vi ville.

Något vi också talade om i detta sammanhang var hur vi i samarbetet borde hitta en gemensam röst, ett uttryck för resultatet. Detta blev en nyttig poäng att ha i bakhuvudet i processen framöver, och var också något som jag menar vi hittade i vårt arbete eftersom alla tre fick jobba lite med varje låt. Vi gick in på hur vi skall hantera varandras material och idéer med respekt, men samtidigt våga lämna över material och vara öppen för ändring.

I intervjun berättade Berg vidare hur han tänker kring skapandet av en låt. Hans process visade sig ha mycket gemensamt med Ankarbloms. Berg ställer sig ofta frågorna "Vad vill jag?" och "Vad skall den här låten berätta?", och förklarar att han behöver veta varför han skall skriva en låt. Han talar så om att då han inte längre hade några tonårsproblem som brann, behövde han i stället en berättelse att luta sig mot. Spegla karaktärernas känslor i stället för hans egna. Ett gott tips då jag själv ofta känner att jag inte alltid finner inspiration i egna erfarenheter. Berg utvecklar att det i stället är i berättelsen han hittar behoven för att skriva. Han tillägger sen att det heller inte behöver börja i texten. En pianoslinga tex kan väcka känslor. Bergs resonemang fick genklang i mig, som kommer med en ingång från musikalisk bakgrund. I vårt projekt kände vi nu att vi verkligen kunde lita på våra styrkor samtidigt som vi också kunde utmana oss själva och kliva ut ur våra komfortzoner. Då vi i intervjun frågade mer om hantverks-biten i låtarna, svarade Berg att han tycker att i princip allt kan fungera i en

låt. Att genre och stil ofta utgår från vad man känner bör berättas. Börja alltid i situationen, var det viktigaste menade Berg. Han berättade om hur han jobbade med översättningen av musikalen *Come From Away*, och hur han efter ett tag bestämde sig för att rimmen skulle vara halvrim. Han uttryckte att han tyckte det lät lite fånigt när det inte riktigt rimmade, men att han insåg att syftet kanske faktiskt var att det skulle kännas mer som talspråk. Det var skönt för oss att höra hur det egentligen inte fanns så tydliga regler och gränser för hur man kan skriva låtar, och att så länge vi grundar oss i situationer och dramatiken i det vi vill berätta, så kommer låtarna oftast forma sig naturligt. Detta sätt att tänka på märkte jag gav mig stor kreativ lust, och öppnade mina ögon för att våga skapa lite mer på känsla. Och vi upptäckte även i slutet av arbete att låtarna vi hade skapat hade väldigt olika genrer som verkligen passade de olika teman.

5.2.3. Benny Andersson

I den tredje intervjun fick vi möjlighet att samtala med ingen mindre än Benny Andersson.

Denna intervju genomfördes av praktiska skäl lite senare under hösten, vilket visade sig vara intressant då vi kommit lite längre in i vår arbetsprocess. Andersson höll med de andra två om att tydliga ramar i form av text en tematisk utgångspunkt var väsentligt också för honom i hans musikedramatiska skapande. Både *Chess* och *Duvmåla* var som exempel redan existerande historier Andersson och Björn Ulvaeus hade som utgångspunkt när de skapade musikalerna. När det gällde *Mamma Mia* berättade Andersson att manusförfattaren Catherine Johnson använde sig av ABBA-låtar som ju redan fanns och hittade på en story som knöt ihop dem. Denna metod, ibland benämnd som jukebox-musikal, var Andersson generellt skeptisk till, men tyckte samtidigt att Johnson verkligen hade lyckats i fallet med *Mamma Mia*. Min reflektion var att denna form på sätt och vis påminde om vårt arbetssätt där låtarna kom först och stod i fokus, och storyn som band dem samman kom senare i projektet.

Då vi pratade om hur han skriver musik, svarade Andersson att han inte riktigt vet vad inspiration är mer än att när man har gjort något så tycker man att det är bra. I hans fall beskrev han att det nästan är en fysisk känsla och att man känner ett behov av att jobba vidare.

Och då är inspirationen i gång helt plötsligt och mycket kan bli gjort snabbt, sen kan den försvinna igen. Jag upplevde detta väldigt skönt att höra eftersom jag känner igen mig i det han säger. Vidare uttryckte Andersson att skapandet tar tid, och att man inte får ge upp, för plötsligt dyker det upp något som taggar i gång en. Jag hade själv precis veckan innan intervjun haft en dipp i motivationen och kreativiteten, och mådde bra av att höra att inte ens en så etablerad och erkänd person som Benny Andersson bara producerade guld så fort han rörde vi tangenterna.

Andersson berättade i intervjun också om hans och Björn Ulvaeus sätt att arbeta tillsammans. Andersson gör musiken först med utgångspunkt ifrån situationerna, och sen skriver Ulvaeus texten till detta. När han berättade detta betydde det för mig att jag fick tillbaka lite tron på att jag också faktiskt kan våga skapa musik först och sen skriva text till musiken. Jag reflekterade också över att det återigen visade sig i intervjuerna att det inte finns så tydliga och självklara regler för hur man måste gå till väga när man skapar musikdramatik. Det finns så att säga många vägar till Rom. Andersson utgår alltså från en känsla av hur han tror olika situationer skulle kunna låta. En metod som i mitt tycke han verkligen lyckas briljant med, då text Duvemåla och Chess ju blivit stora succéer och låter helt fantastiskt. Andersson uttryckte vidare att han ofta liksom kopplar bort hjärnan och låter fingrarna gå, men alltid med utgångspunkt utifrån den grundsituation man vet skall beskrivas. Han tillägger att man ju redan är någorlunda inramad i vad det måste bli, och att det är en hjälp att ha den tydliga riktningen. Han börjar också alltid i melodin, vilket var intressant att höra eftersom det betyder att han alltså lämnar över en färdig melodi till Ulvaeus som sedan måste sätta in text till den. Låtstruktur med vers och refräng tar Andersson i första hand inte heller hänsyn till, utan det viktigaste för honom är, i likhet med vad också Ankarblom och Berg beskriver, att följa berättelsen.

När det kom till frågan om deadlines och uppgifter, "läxor", var detta däremot inte något Andersson trodde särskilt mycket på. Han förklarade hur han en gång i tiden hade deadlines, när han släppte album med ABBA, men att det var lite på bekostnad av lust och kreativitet. För min del upplevde jag det spännande att höra från tre olika etablerade kreatörer i samma bransch så olika svar på frågan om deadlines och specificerade uppgifter eller uppdrag. Min tanke var att det kanske förutom olika sätt att vilja arbeta också rent krasst kunde handla om

att Ankarblom och Berg oftare jobbar i tidspressade projekt, medan Andersson nu för tiden har mer möjlighet att jobba med egna projekt där han styr tiden själv. När det gäller min egen kreativa process kan jag känna igen både Ankarblom, berg och Anderssons resonemang och att jag själv upplever det både positivt med vissa ramar och deadlines men samtidigt också kan känna att vissa idéer behöver få vila en stund innan jag gör klart dem.

Det sista Andersson i sin intervju skickade med oss handlade om värdet av att träffas fysiskt i arbetet och inte bara på distans. För vår del var ju detta inte en möjlighet då vi befann oss på olika platser och inte haft chansen under hösten att jobba i samma rum. Just i vårt fall tror jag att denna utmaning blev något som ännu mer motiverade oss att finna lösningar för att få vårt projekt att fungera.

Efter de tre intervjuerna bar det vidare i vårt gemensamma skapande. Vi hade nu fått med oss massa nya bra verktyg in i vår process.

5.3. Fas 2: Skapande fas

Efter intervjuerna med Ankarblom och Berg i början på vecka 41, blev nästa steg efter rimleken att välja en idé från de två andras idé-mappar på Driven och fritt tematiskt bygga vidare på den idén. Vi lyssnade igenom allt som låg uppe i mapparna och jobbade tillsammans fram sex låtidéer som vi visade upp för varandra och diskuterade under ett av våra möten. Vi genomförde denna uppgift/läxa på följande sätt: Jag till exempel gick in i Miranda och Ottos mapp (bild 1: våra idé-mappar) och lyssnade på deras idéer (bild 2: utdrag från min idé-mapp). Sen när jag hade valt en idé från varje mapp, jobbade jag kreativt vidare med dessa idéer. Jag hade ofta båda musik, text och namnet på idén som utgångspunkt, vilket passade min process väl och var en lagom typ av ram att förhålla mig till.

1

Mappar

Dokument

Inspo affisch

MIRANDA

Övrigt

GEMENSAM

MARTIN

OTTO

2

Namn ↑

Namn ↑

bass og ref lead.mp3

Cool vibe (tänk bort solon).mp3

CRINGE v2 musical.mp3

dripple_dripples[1].mp3

en ny resa groovypop.mp3

filmmusik.mp3

funk_shuffle[1].mp3

God och glad groov.mp3

hösten.mp3

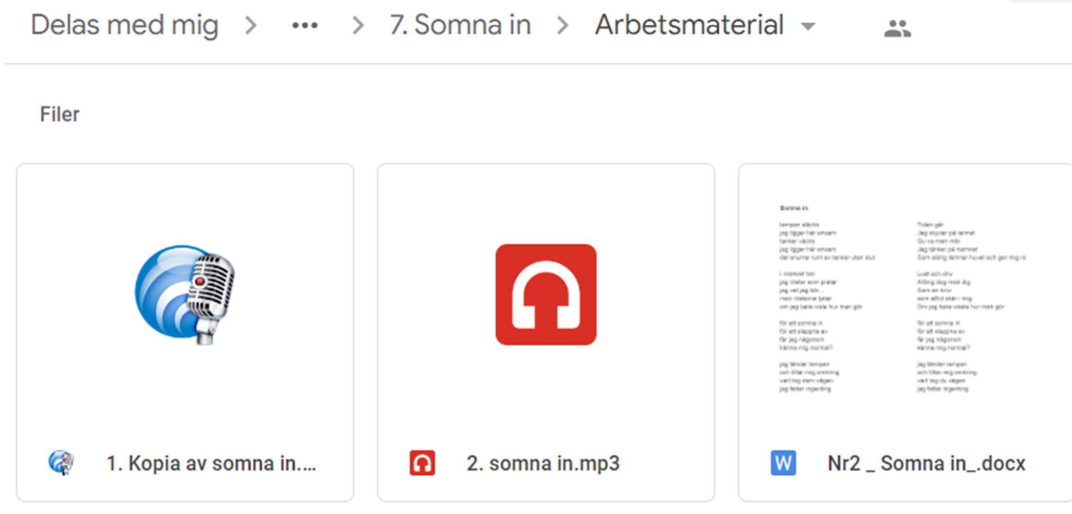
I remember long ago.mp3

Improvisasjon_nr_1[1].mp3

Jag skrev kanske lite text, hittade på någon tematik eller situation, och skrev till lite musik i form av mer melodi eller komp. När man till slut var nöjd med så långt man kommit i sitt arbete, vilket vi sa alltså inte behövde betyda att det var något färdigt eller något man egentligen tyckte var så bra överhuvudtaget, la vi upp det som ljud och text i den gemensamma mappen (se bild under 3.1. Fas 1: Uppstartsfas) där de andra då kunde gå in och lyssna och läsa.

Ovanför ser ni innehållet av den gemensamma mappen, med alla låtidéer som kom ut ur det vi kallade läxorna. Om vi som exempel följer låten Somna in, som var den första låten jag började jobba på från en av Mirandas grundidéer, ser vi hur jag la upp en kopia av originalidén till Miranda, sen en ljudfil av mitt arbete, och sen en textfil med gammal och eventuell ny text.

Detta arbetssätt fungerade väl för min kreativitet, då jag fick en sorts ram och utgångspunkt att förhålla mig till, samtidigt som det inte låste mig i vilken riktning jag behövde gå vare sig tematiskt eller musikaliskt. Det gav mig bara en start, med musikaliska och textliga inspirationer som jag kunde välja hur jag ville bygga vidare på. I mina processanteckningar från den här perioden skrev jag:

Processreflektion oktober

”Väldigt roligt! Satte i gång min text -och temahjärna när jag hade externa impulser att ta tag i. En metod som fungerade bra för mig.”

Så även om vi inte hade valt något övergripande tema för materialet som helhet ännu, tyckte vi alla om att nu jobba med några ytterligare specificerade ramar men fortfarande med mycket frihet inom dem. Vi började i denna period också nosa lite på olika former, scenspråk och uttryck som vi fick associationer till utifrån de idéer vi nu samlat på oss. Vi skrev också som sagt manifestet (se bilaga 1) och bestämde att jobba med satta deadlines framöver. Vi kom överens om att jobba mot målet att skapa ett ”sceniskt verk”, och framöver skapa låtar och material med detta i bakhuvudet. Efter en till vecka (v 42) med detta arbetssätt, denna “läxa”, låg det till slut 12 låt-idéer i den gemensamma mappen på driven.

Vid nästa möte (v 43) gick vi igenom de nyaste sex, av nu totalt 12, låtarna och pratade om associationer vi fick från dessa. Den ena låtidén jag kom med till detta möte gav mig några goda insikter kring min kreativitet och hur jag kan utmana mig själv för att uppnå nya idéer. Låten jag arbetade med var en utveckling av Ottos originalidé med namnet ”Vi tog oss friheten”. Detta var lite text med en melodi han hade sjungit in på sin telefon (lyssna till bilaga 2: Ottos vi tog oss friheten). Jag fastnade för textraden i titeln, men gick inte riktig i gång med själva melodin eller soundet jag fick i huvudet genom att lyssna på den. Jag tog då tag i en annan av hans originalidéer med namnet ”gitarnedgång”. Jag ville denna gång inte luta mig mot pianot, då jag de två förra sångerna hade använt pianot som första kreativa medel, så nu frigjorde jag mig från instrument och jobbade med bara text och melodi. Resultatet blev en låtidé väldigt olikt vad jag vanligtvis är bekväm i när det gäller musikstil. Jag befann mig nu i okänt vatten, men kände mig trygg med att lägga upp den till Otto och

Miranda eftersom vi varit så tydliga med hur öppet och naket vårt idéskapande fick vara. Så, bra eller dålig laddade jag upp min idé på driven. (lyssna till bilaga 3: Martins vi tog oss friheten). En reflektion jag gjorde i mina processanteckningar från den här perioden och med tanke på mitt beslut att utmana mig själv genom att inte, som jag var van att göra, börja vid pianot var:

Processreflektion oktober

”Jag skapade en idé utan att spela piano, vilket gav något helt nytt och lite rockigt. Jag skrev också en vers till på Ottos grundidé, vilket kändes enkelt då jag hade Ottos idé i ryggen. Jag blev friare i genre och uttryck i min kreativitet då jag släppte pianot som startpunkt. Det var givande att bara gå på vad jag fick för bilder och sound i huvudet, och inte genom ”tränade fingrar” på pianot.”

Den här låten blev sedan en av de vi kom att använda i föreställningen. De sista veckorna tog dock låten en ganska skarp vändning för att passa storyn och den musikaliska dramaturgin, och blev till slut i föreställningen en groovy soul-dänga. (Se bilaga 12 – TRE APOR FILMINSPELNING vid tidsstämpeln 00.43.45 för den sista versionen av ”Vi tog oss friheten”).

Vi bestämde nu att öka vårt fokus lite, och vi började ha flera möten i veckan om vi behövde detta. Nu, med utgångspunkt i låtarna vi hade, skulle vi även börja tänka på vilka teman vi kunde föreställa oss, vad för sorts karaktärer som kunde passa, olika spelsätt och stilar, och vilka situationer som kunde byggas upp i varje låt. I början av november satte vi som deadline för oss själva att bestämma tema för storyn till presentationen av vårt arbete.

I mina processanteckningar reflekterade jag precis innan vi skulle påbörja detta arbete:

Processanteckningar oktober

”Jag märker att jag har svårt att motivera mig själv till att ta tag i det kreativa arbetet, och jag tror det beror mycket på att vi tills nu har arbetat med så fria ramar. Även om vi har haft tydliga läxor, så har målet med varje skapande inte varit något specifikt/konkret. Och det har för mig då blivit lite ”uppgift som måste göras”- känsla, medan när jag först är i gång är det riktigt roligt och kreativt – en fin övning med

frihet och lust. Men jag känner att jag nog kanske, som Nils Petter och Staffan berätta också om, är en person som trivs med tydligt mål för skapandet, någon form jag ska följa, någon story jag ska berätta. Jag känner jag blir mer sugen på att lösa problemet då liksom. Så det ska bli spännande framöver nu när vi nästa möte ska försöka hitta 3 karaktärer och en story att följa. Arbetet tills nu har på ett sätt känts lite ”meningslöst”, alltså att vi har skapat för att skapa – vilket har varit en del av poängen också, och har hjälpt mig att vara mycket mindre kritiskt till det jag skapat, eftersom det inte är så farligt om det blir bra eller möter målet eller inte. Så jag är sugen på att nu känna något mer driv i arbetet för min egen del.”

Det är tydligt att jag kände att ett skapande där målet och ramarna under lång tid inte var tydliga, påverkade min kreativa motivation. Då jag gillade arbetsmetoden med fritt skapande till en början, blev det till slut dags att smalna av fokuset lite.

Vecka 44 kom, och till första möte den veckan hade vi alla skrivit ned förslag på situationer och personer som skulle kunna befinna sig i den situation vi valt, en scenbild och en plats till varje av de totalt 12 låtarna. Som exempel kunde en ett idémullrande i det här stadiet se ut så här:

- **“Lurad”**

MIRANDA

Karaktärer: Tre skilda karaktärer.

Bild/Plats: En piano-station och två olika ljusrum på scen, tre olika platser.

Situation: En stressig piano-staffe! - en person står stressat vid pianot och spelar loopen. De två andra gör tillsammans en koreografi/scenisk bild, sjunger varannan rad och sedan refrängen tillsammans (ev även med pianisten). Sen roterar alla i rummet, någon tar över pianist-platsen, den gamla pianisten går då ut på golvet och kombinerar text med den andra personen. Allt går runt runt och stressen ligger som ett täcke över hela numret.

Alternativ: Vi använder en loop-maskin/inspelning och alla är uppe på golvet samtidigt.

OTTO

Karaktärer: Lugn person, men texten, musiken och rummet runt omkring skapar pressen.

Bild/Plats: En person sjunger, två personer skapar stress-bilder runt personen, ev skapar minnen/bilder som sångaren varit med om. De två andra kan vara partnern och en annan eller partnern och sångaren.

Situation: Rundpingis! Person som inser allting plötsligt, får en tillbakablick på ett förhållande och inser hur allt verkligen gick till. Personen inser att den varit förblindad i en slags kärleks-vind.

MARTIN

Karaktärer: En karriärs-person.

Bild/Plats: Personen är på jobbet, ler och försöker hålla upp en fasad när de andra ser, två personer/kollegor skapar bilder runt om personen.

Situation: En karaktär som har ett jobb som den trodde att den ville ha men inser nu att den tillbringat hela livet på något som inte känns rätt längre. Karaktären känner sig lurad av livet och sig själv efter att ha jagat något som inte känns rätt längre.

Vi hade nu totalt 36 förslag på olika situationer till låtarna som vi diskuterade kring. Vi märkte att arbetet som vi nu gav oss in i var omfattande och skulle ta tid. Men en känsla av lust och spänning fyllde oss alla, och våra möten i den här perioden var några av de roligaste möten vi hade med massa lärorika och kreativa diskussioner. Vi var hela tiden noga med att förbereda lika mycket var och en till varje möte, så att ingen kom med för färdiga eller för många idéer. Detta för att vi ville hålla skapandet så gemensamt som möjligt. I läxa till mötet i vecka 45 sade vi att alla skulle skriva ner förslag på tre karaktärer som skulle fungera i flera av låtarna, samt plocka ut teman och situationer från låtarna som kunde skapa en slags resa eller handling för dessa tre karaktärerna. Alltså att komma med förslag på en slags helhetsberättelse.

I vecka 45 hade vi tre möten på en och samma vecka. Det fanns mycket att diskutera. Det var också först här i processen som vi gjorde den intervju med Benny Andersson som jag skrev om tidigare. Först gick vi igenom alla konceptidéer, teman och spelsituationer med tillhörande karaktärer, vi gav idéerna titlar, och pumpade ut idéer och associationer kring allting som dök upp. Vi bestämde att från och med nu om man hade en idé skulle man inte fastna i att be om ursäkt för den, utan nu ville vi komma vidare och hitta vår berättelse. Andra mötet den veckan blev intervjun med Benny, där vi fick en liten inspirations-kick. Sen kom tredje mötet i slutet av veckan där vi analyserade de olika delarna i låtförslagen. Med färg markerade vi vilka element som handlade om spelstil, vad som fungerade som krydda till en situation eller miljö, eller vad som indikerade ett koncept som kunde fungera som låtarnas röda tråd. Så här kunde då en låtidé i det här stadiet av processen se ut:

Karaktärer - teman - idé! IDÉ FÄRG SPELSTIL FÄRG KRYDDA FÄRG

Otto 1: tåg ungdomarna

Tre karaktärer som är i 25/30 årsåldern. De har aldrig träffat varandra innan men träffas på exempelvis en tågstation (en ny resa). Sen får man följa de olika personernas resa tillsammans på tåget (för att ha ett rum att komma tillbaka till i nutiden) men också tillbakablickar genom varje karaktärs liv om saker de varit med om och hur/varför de var tvungna/ville börja en ny resa. Även bara roliga historier ur deras liv och kanske kanske har de träffat varandra förr?? Tänker att på detta sättet kan man få in flera olika låtar till olika situationer.

- begränsat rum - tåg.
- fint format för en konsert-föreställning
- öppet och fint

Miranda 3: The singels

Tre vänner som alla just kommit ur sina relationer och i det förlorat kontakten med varandra. Abstrakta berättelser om deras olika relationer och liv spelas upp. På samma sätt har man då en huvudkaraktär och går in och gestaltar olika partners.

- kul konstellation - kan användas till andra ideér
- rolig grund för många komiska situationer

Miranda 4: Aporna

Mer rörelse/abstrakt: Vi är tre apliknande gestalter, mellan all musik pillar vi varandra i håret, äcklar oss, kollar in varandra, går all in på hela djur-symboliken. Från apa till människa, kommentar på olika mänskliga beteenden. Olika tysta scener på ap-språket för oss mellan olika mänskliga situationer. EXTRA: Affisch-bild: de tre aporna som håller för öron, ögon och mun. Intro-scen: olika ljudklipp från djur-dokumentären med han kända gubben.

- Aporna sjunger, blir nåt annat
- Fina kommentarer på mänskliga beteendet
- Rolig spelstil

Bild på arbetsanteckningar om föreställningens koncept.

Vi landade i några långa listor med spelstilar, scenspråk och element vi önskade ha med i vårt slutresultat och definierade det sätt vi ville spela på. Vi önskade att behålla låtarna i fokus, och hellre jobba med bilder och abstrakt rörelse än att skriva stora scener och dialoger. I mina processanteckningar skrev jag efter denna veckas möten:

Processreflektion november

”Väldigt roligt. Alla hade kreativa och olika och lika förslag på karaktärer, sätt att spela. Det är kul att allt kom från vårt gemensamma material som vi skapat fram tills nu. Det känns verkligen som ett gemensamt arbete och som allas idéer. Känns roligt att närma sig ett tydligt spår med ett tydligt mål. Tills nu har jag märkt att jag jobbar mest när jag får uppgifter och deadlines. Och heller inte för mycket tid satt av till självständigt arbete – Om jag ger mig själv en timme, kommer det fler idéer. Sen när jag har idéerna, kan jag sitta länge och skriva musiken eller jobba med texterna.”

Jag märkte tydligt på mig själv att jag trivdes bättre kreativt i arbetet som det nu var med en lite mer inramad diskussion kring en gemensam tematik och story, än i den fas där vi skapat fristående låtar utan ett bestämt sammanhang. Vi behövde nu ett sista möte för att spika vilket koncept vi ville bestämma oss för. I början på vecka 46 gjorde vi detta.

Vi landade i en ”story”, en slags grundförutsättning och situation där låtarna kunde få plats och leva. Utgångspunkten blev en av Mirandas tankar om ett kollektiv med tre karaktärer som alla hade gjort slut med sina partners. Vi gick i gång på blandningen av humor och allvar som fanns i idéen, och såg den också som en öppen och formbar grundidé som kunde innehålla alla våra låtar på något sätt. Vi ville få in så många av låtarna som vi kunde, eftersom det också har varit en huvudfokus under processen – att skapa låtmaterial. Nu gav vi oss själva en ny läxa: Den handlade om att skriva på de låtar man tills nu inte hade tagit del av. Eftersom vi hade gjort 12 låtidéer på två veckor, hade vi alla fyra låtar var man inte var delaktig av ännu. Vi valde därför nu två av dem fyra att jobba lite vidare på. Så här formulerade vi uppgiften:

Välj två låtar ur listan som du skriver vidare på.
Sätt den i en situation/scen.
Vilken funktion har den och ungefär var i berättelsen placeras den?
Vad händer innan och efter?
Vart är vi och vem sjunger?

Det vi kallade listan i uppgiften var alltså ett material med låtar som två av oss hade jobbat med, men inte alla tre. Så nästa steg blev naturligtvis att sista person fick lägga sin touch i dessa låtar. Och på så sätt såg vi till att alla tre är medskapare på varje låt, vilket var ett mål vi

hade satt oss från början: att vi skapar mest möjligt tillsammans. Härifrån började ramarna för vårt arbete verkligen att bli tydliga, och vi rörde oss nu in i sista fasen av vår skapandeprocess.

5.4 Fas 3: Resultatinriktad fas

Den sista fasen i skapandet handlade mer om att färdigställa ett resultat som kunde presenteras för en publik än att skapa nytt material. När vi gick in i denna sista fas var vi från början eniga om att vi på ett plan också satte en gräns här för den del av arbetet vi såg som den huvudsakliga undersökande delen. I alla fall för mig handlade ju mina frågor mer om själva processen med att skapa musikaliskt och textligt material. I det praktiska arbetet visade sig dock inte detta som en så direkt skarp gräns. Under den här sista delen fortsatte vi ju en skapande process när det gällde att utveckla tematik, story, struktur och karaktärer som vi också tyckte kunde vara spännande som del i undersökningen. Vi valde därför att se på denna tredje del som en sista kreativt skapande fas av våra låtar. Vi började med att prata igenom läxan vi gav till vecka 47, alltså situationer låtarna kunde utspela sig i. Sen gav vi oss samma läxa en sista gång så att alla fick lagt sin touch i de två sista låtarna man inte hade jobbat med ännu, och tänka situation i dessa med.

Sen kom vecka 48, och vi gick nu in i arbetets tre sista veckor. Vi pratade igenom de sista låtarna från förra veckans läxa, och kände oss nu redo till att sätta allt in i en ordning och med det skapa skelettet på vår föreställning. En reflektion jag skrev ner i mina processanteckningar från denna vecka löd:

Processreflektion november

”Vi började helt enkelt sätta ihop låtarna och deras situation/idé i en ordning, och diskuterade hur vi dramaturgiskt kunde bygga upp en röd tråd och ”föreställning” baserad på låtarna vi hade. Till allas överraskning gick detta ganska smidigt, och vi fick faktiskt plats till alla låtar vi har jobbat fram från första veckan av projektet, vilket känns roligt. Det tror jag kommer från att vi har haft processen av själva skapandet i

fokus under denna undersökning, och därmed format tematik och idéer runt materialet och inte tvärt om. Så långt tycker jag vi har lyckats att inte tänka för mycket resultat, men behållit fokus på hur vi som konstnärer på olika platser kan skapa låtar, texter och SEN berättelse tillsammans.”

Det kändes som att vi hade hittat en väldigt produktiv och kreativ process under arbetets gång, och det faktum att vi inte hade något formulerat stort mål till en början födde motivation till att faktiskt använda materialet till något konkret i slutändan ändå.

Denna vecka hade vi ett till möte med lite mer administrativt fokus. Vi gjorde en tidsplan för de kommande veckorna, diskuterade vilka möjligheter vi hade för lokal att spela i, samt pratade lite om rekvisita och scenografi. Läxan till vecka 49 blev att lyssna igenom allt material i den ordningen vi hade strukturerat det i och hitta de tre karaktärerna vi skulle spela, och då tänka över vem som kunde sjunga vilken låt. De två möten vi hade i vecka 49 gick alltså till att diskutera de olika möjligheterna för vilka av oss som kunde göra vilka låtar. Vi började med att hitta tre låtar som fungerade som tillbakablicks-låtar, där bara en av oss sjöng låten. Dessa tre låtarna blev utgångspunkterna för karaktärsdragen till de tre karaktärerna, och hjälpte oss därmed att fördela resten av texten i de andra låtarna ut efter vad som passade till vilka karaktärsdrag. De tre karaktärsnamnen Tegg, Figg och Lugg kom också fram under dessa möten, då vi fortfarande önskade oss en lite abstrakt vibb på det hela.

Vi fortsatte också att redigera ordningen av låtarna för att få ihop en så bra röd tråd som möjlig, utan att behöva ta bort låtar. Miranda tog tag i öppningen av föreställningen och skrev en startscen, men vi hade svårt att hitta ett fint slut på det hela. Jag försökte skriva om ”Vi tog oss Friheten” till en lite lättare låt, och till slut landade vi på att ha den som slut-låt. Nu behövde vi också sätta ackord på alla låtar så vi kunde repa själva, och också testa lite olik instrumentering på de olika låtarna. Under de sista veckorna här jobbade vi också konstant med att ändra lite på text här och där när vi upptäckte att något var oklart eller kunde sägas bättre.

I vecka 50 bestämde vi vem som spelade vad på vilka låtar med fokus på att underlätta för det kommande arbetet med att skapa övergångar mellan låtarna på golvet, vilket verkligen skulle visa sig vara tidssparande sen. Vi gjorde då också ett utkast på detta som ni ser här nedan:

ROLLER

Figg - Otto
Tegg - Miranda
Lugg - Martin

Bild på utdrag från en tidig version av manuset. Översikt över låtar i ordning med förslag på vem som spelar vad på vilka låtar.

LÅTAR

- Så'n tur att jag älskar dig då
  - Bas/piano rytmen under ap-scen
  - Bygga rummen runt instrument
  - *martin PIANO, miranda CAJON m. fotpedal och SHAKER, otto BAS*
- Ett annat slut
  - *Martin piano, Otto bas*
- Så'n tur att jag älskar dig då - repris
  - *martin PIANO, miranda CAJON m. fotpedal och SHAKER, otto BAS*
- Bakfull 1
  - *Miranda Gitarr huvudinstrument, Otto Ukulele, Martin kazoo, melodica, shake*
- När som rör mig
  - *Otto och Miranda spelar ut paret*
  - *Martin Piano INTRO, Otto Gitarr, Miranda Shaker*
- Bakfull - del 2
  - *Miranda Gitarr huvudinstrument, Otto Ukulele, Martin kazoo, melodica, shake*
- Säg nej 1
  - Martin och Miranda i soffan i situation
    - *Otto Bas*
- Släpper mig fri
  - Martin evt. spela fram situation
  - *Miranda Piano*
- Säg nej - del 2
  - *Otto bas, sen A Capella*
- Somna in
  - *Miranda Mindre Gitarr, Otto Gitarr, Martin Ukulele*
- Om du bara visste
  - *Miranda Gitarr*
- Lurad
  - *Martin Piano, evt. Cajon eller rytm, evt. gitarrer i slutet?*
- En ny resa
  - *Otto Piano, Miranda flytande - scenisk eller instrument*
- Hur kan du tro
  - *Två gitarrer Miranda och Otto, evt. bas, Martin beatbox under rappen*
  - *Klassisk fuge slut 3 stämt*
- Vi tog oss friheten
  - *Martin Piano, Otto bas, Miranda Cajon*
- Ett annat slut 2 - final
  - *Martin Piano*

formaterade: Teckensnitt:72 pt

Vi slutförde sen Google driven, alltså organiserade mapparna, rensade i text och olika dokument, såg till att alla repfiler låg uppe på rätt plats, att allt var städat och tydligt inför rep. Vi bestämde oss här att fokusera en hel del på den skriftliga reflektionen för att sedan göra rum för mer repetitionsarbete under de första veckorna på den följande terminen och fram till presentationen av vårt material för en publik. Vi hade nu 12 låtar, en plan för hur låtarna skulle kunna göras, tre karaktärer och en story. Från att vi började med noll och ingenting i augusti, och trots en situation där vi också behövt jobba på distans, hade vi nu alltså tillsammans skapat en musikdramatisk föreställning och ett arbetssätt där alla parter var lika mycket involverade i varje låt och bit i pusslet. *Tre Apor* var redo för produktion!

5.4.1 Låten Hur kan du tro – från ax till limpa

Avslutningsvis i min genomgång av arbetsprocessen presenterar jag här de olika stegen i tillkomsten av låten ”Hur kan du tro”. Jag tänker det kan vara intressant att se och höra hur en låt gick från sin originalidé till det slutgiltiga resultatet som användes i föreställningen. Bifogat i bilaga 4–7 kan man följa hur Mirandas låtidé med namnet ”Hur kan du tro” utvecklades både musikaliskt och textligt genom de olika bearbetningarna av materialet. Med varje ljudfil ligger tillhörande text. I bilaga 12 (inspelningen av föreställningen) kan ni sedan se och höra hur låten till slut blev musikaliskt och sceniskt utformat i föreställningen *Tre Apor*. Låten ”Hur kan du tro” finns vid tidsstämpeln 00.40.35 i inspelningen, och bilaga 7 innehåller texten.

30 (36)

Bild på vår föreställningsaffisch.

6. Resultat

Vår praktiska undersökning resulterade alltså på ett konkret plan i tolv musikdramatiska låtar som alla var samskapade av oss tre i gruppen. Genom vårt praktiska arbete kom vi genom att pröva oss fram med olika tekniker och kontinuerligt utvärdera och utveckla vår arbetsprocess också i slutändan fram till en kreativ kollaborativ metod för att skapa musik och text där vi alla blev delaktiga i tillblivandet av materialet. Vi fick alla tre släppa lite på våra vanor och gå utanför våra komfortzoner. Man utmanades bland annat genom processen att bygga vidare på idématerial från de andra i gruppen som man inte alls kanske var stil -eller innehållsmässigt bekant med osv.

När det gällde min ingång i det praktiska arbetet formulerade jag min initiala frågeställning som tre frågor:

- 1 Under vilka förutsättningar och med vilka metoder blommar min kreativitet som mest i en praktisk samarbetsprocess som handlar om att skapa musik och text för scenen?
2. Hur påverkas mitt kreativa skapande av ett samarbete med målet att allt material ska vara jämnt fördelat och samskat?
3. Vilka utmaningar och resurser blev speciellt synliga genom projektet?

När jag nu ser tillbaka och reflekterar över projektet och arbetsprocessen som helhet upplever jag att jag verkligen har fått bättre syn på just hur min kreativa process ser ut, vad jag finner utmanande i förhållande till den och vad jag behöver för att min kreativitet skall kunna blomma.

När det gäller frågan om vilka utmaningar och resurser som blev synliga är det första jag noterade att jag ofta lätt hamnar i musiken till en början i ett kreativt arbete, naturligtvis då jag har en grundat musikalisk bakgrund. Jag känner mig nästan alltid väldigt lustfylld och påhittig när jag jobbar med musik, då det är en av mina styrkor och något som jag behärskar väldigt väl. Men ofta har mina idéer stannat där, i musiken. Så en metod eller teknik som gynnade min kreativitet och tog mig vidare i projektet var att ha **en mer tydlig utgångspunkt för det**

textliga arbetet på något sätt. Detta märkte jag bland annat i vår inledande rim-lek över Facebook, där jag tyckte det var enklare att skriva då jag fick en tydlig uppgift och en tillfällig tematik att skriva utifrån. Det kollektiva arbetet och inputen från de andra två som jag kunde skriva vidare på var mycket viktig för mig här. Denna metod "vika gubbe" vidarefördes också in i de andra stegen i skapande, där vi gav varandra läxor och fick i uppgift att skriva vidare på en påbörjad låtidé. Detta var något som fick min kreativitet att gå i gång på nya sätt.

Vilket leder mig vidare till nästa insikt jag tar med mig, nämligen att jag går i gång **på att vidareutveckla andras idéer och impulser**. För mig var metoden vi hittade i detta arbete en ögonöppnare när det kommer till min egen kreativitet. Sättet vi skapade någon slags ruljans med att jobba lite på varje låt har verkligen dragit ut nya kreativa sätt för mig att tänka på i ett arbete. Jag har skapat musik och text på ett sätt som aldrig har kommit så enkelt förut, mycket tack vara just samarbetet och idédelandet tror jag. Jag har upplevt att jag har blivit mer **motiverad och lustfylld av att skapa med andra**. Jag har blivit nödd till att använda min kreativitet till att lösa problem på ett annat sätt så att säga. Jag tyckte mycket om hur vi fick höra i intervjuerna med Ankarblom och Berg att **kreativitet kan ses på som problemlösning**, och att man genom samarbete och tydliga uppgifter tvingas tänka lite så och oftast då har lite enklare med att komma i gång med jobbet. För just samarbetet och att man har varit så beroende av varandra för att skapandet skall kunna röra sig framåt har verkligen bidragit positivt för min kreativitet.

I detta samarbete har det behövts mycket **planering och struktur**, vilket även det har gynnat mitt skapande väl – särskilt i en process där det från början inte fanns tematiska ramar eller mål. **Deadlines** har bland annat varit en viktig regel i vårt arbete som har fått mig att ta tag i uppgifterna även när jag kanske inte har känt mig så kreativ. För ibland har jag märkt att jag har kunnat hamna i ett enormt arbetsflow och verkligen kunnat sitta flera timmar och skriva på en text eller impulsivt musicera fram en låtstruktur. Medan andra gånger har jag behövt luta mig på gruppens strukturer som till exempel deadlines för att i alla fall försöka komma fram med ett förslag till nästa möte – om det så var bra eller dåligt. Och jag tror också att på grund av att vi var tre, så hjälptes vi åt att planera och strukturera ordentligt hela tiden så att vi på bästa möjliga sätt kunde skapa goda förutsättningar och ramar för ett enkelt kreativt arbete.

För frågan om ramar har nämligen varit en spännande diskussion under arbetets gång. I alla intervjuerna vi gjorde fick vi höra hur **en kreativ process gynnas av tydliga ramar och mål**. Ramar föder kreativitet, vilket jag har märkt att jag absolut håller med om. Men jag tycker att vi har klarat av att hitta en väldigt intressant balans i denna fråga. Vi har nämligen jobbat med ramar, men till en viss grad. Det känns som att vi har haft **stor kreativ frihet inom vissa etablerade ramar och regler**, en inställning jag tror var precis det vi ville åt med arbetet. Vi ville ju se hur vi kunde skapa dramatiska låtar utifrån bara oss själva, och det tycker jag absolut vi har kommit åt. Men, det fanns alltid ett ramverk med regler och metoder som gjorde att vi uppgiften inte blev oöverkomlig. Jag har märkt att min kreativitet behöver vissa ramar för att kunna koncentrera mig om skapandet och faktiskt hitta idéer, ta tag i de och göra val i den processen. Blir friheten för stor för mig, har jag svårt för att ta beslut och välja något jag ska gräva djupare i. Sen efter ett tag byggde vi ju upp mer och mer tematik att välja i, och därav flera möjligheter för tematiska ramar vilket till slut ledde till att vi skapade en röd tråd för att binda ihop alla våra låtar. Det var spännande att se att detta absolut är en väg att gå för att skapa en föreställning. Att man börjar lite i motsatt ände från det som kanske är vanligt – nämligen att hitta temat och storyn från materialet.

När jag nu reflekterar över processen som helhet ser jag en bit in i arbetsprocessen att jag behövde **tydligare mål och mening med skapandet**. Jag skrev i mina processanteckningar ”Arbetet tills nu har på ett sätt känts lite ”meningslöst”, alltså att vi har skapat för att skapa – vilket har varit en del av poängen också, och har hjälpt mig att vara mycket mindre kritiskt till det jag skapat, eftersom det inte är så farligt om det blir bra eller möter målet eller inte. Så jag är sugen på att nu känna något mer driv i arbetet för min egen del.” Det kom alltså till en punkt där jag kände mig lite fast rent kreativt. Vi hade kommit upp med låtidéerna, men det kändes svårt att färdigställa de utan något tydligare mål framför oss. Jag visste att vi var sugna på att visa upp låtarna, som vi diskuterade innan arbetet drogs i gång, och vi kände alla då i processen att det var dags att börja koka ner målet lite och försöka hitta teman och karaktärer vi ville jobba med. Och när vi började det arbetet kom min kreativa lust tillbaka, för nu hade vi en utgångspunkt i vårt material och ett mål framför oss om att hitta den röda tråden i detta. Jag blir **alltså motiverad, och kanske mer produktiv, av tydliga mål**, vilket var en bra erfarenhet att få.

7. Diskussion

Från denna undersökning kommer jag ta med mig flera saker till kommande projekt. Jag känner ett annat lugn i hur jag fungerar i en grupp, och hur man som grupp kan kommunicera effektivt och produktivt, samt strukturera ett arbete både på distans och om man träffas fysiskt. Jag har fått syn på hur man i ett samarbete är beroende av en genomtänkt arbetsmetod, och att man tillsammans verkligen kan pusha varandra till nya höjder i ett kreativt skapande.

Jag litar nu mycket mer på mina egna kreativa förmågor, och ska försöka ta med mig den självförlitelsen framöver. Jag har metoder och tillvägagångssätt för att komma i gång med textarbetet, och inte bara fastna i musiken. Jag kommer också lita på mina kollegors kreativitet och använda mig av den på ett helt annat sätt framöver, samt våga vara helt öppen och oömsärlig i mina förslag och idéer. Jag har verkligen fått syn på hur en kollektiv kreativitet kan uppnå så många nya och överraskande resultat än det man själv hade kommit fram till ensam. Jag hoppas att jag nu vågar satsa på sådana projekt framöver vid sidan av större jobb. Jag märker hur viktigt det är för mig att få utlopp för min kreativitet och känna fullt ägarskap till något. Jag tror det är ett av de sätt på vilka jag kan utveckla mitt konstnärskap mest framöver.

7.1. Reflektion över utmaningar i processen

En av arbetets mest utmanande aspekter var att vi behövde arbeta på distans. Jag tycker att distansen både fungerade som en styrka och en svaghet. Å ena sidan har distansen tvingat oss till att planera noggrant och skapa tydliga rutiner i hur och när vi har möten. Det ser jag som en styrka i detta arbete. Vi har behövt vara tydliga i våra uppladdningar av idéer så att de andra har kunnat gå in och läsa/lyssna och förstå vad vi har försökt skapa. Jag tror också distansen och det faktum att vi har behövt träffas digitalt har lett till effektiva möten, eftersom jag i alla fall kan tycka det blir tröttsamt att sitta vid datorn och jobba över längre tid. Det kan vara svårare att höra varandra, så man pratar inte i munnen på varandra och gör det som ska göras.

Å andra sidan har distansen också varit en utmaning för kreativiteten och samspelet oss emellan. Jag kan tycka vi har saknat möjligheten att kunna bolla kreativt med varandra på samma fria och lekfulla sätt som man kan när man ses fysiskt. Vi har såklart kunnat spinna i väg på idéer och i vissa lägen hamnat i flow tillsammans när vi gått i gång på något, men det har varit svårt att kunna utforska varandras idéer praktiskt när vi inte har kunnat sjunga, spela eller leka tillsammans över nätet. Sen är det som nämnt ovan svårt att hålla fokus och hitta energin i att jobba kreativt på datorn. Vi har kommit oss igenom de agendor vi har satt för möten, men i vissa tillfällen känns det ju mer motiverat än andra.

Jag tror att en styrka vi fick från arbetets förutsättningar var att vi hade ett material och ett arbetssätt som hade strukturerats så väl, så att då vi träffades fysiskt hade vi ganska enkelt med att sätta i gång och forma materialet. Det var gott att kunna bolla med varandra i samma rum, då det gav en helt annan kreativ energi till gruppen. Jag tror vi alla kände på en helt ny lust då vi gick från skapandet och planering till repandet och utformning.

En annan utmaning med ett arbete som detta har varit att göra det parallellt med våra praktikproduktioner. Särskilt i början var allas fokus ganska mycket i praktiken och fortfarande i en sorts tillväjningsprocess till den professionella teatern. Men, det gick ganska hand i hand med vår plan för skapandeprocessen som tur var, eftersom vi i början hade mindre krav för vad vi skapade och presenterade. Jag tror den inställningen har hjälpt oss väldigt i detta arbete, att målet inte har varit någon stor föreställning, men bara en undersökning i hur vi skapar dramatiska låtar tillsammans. Sen tror jag också att det har varit en styrka att vi har haft annat att hålla på med parallellt med skapandet, för att skapandet då har blivit ett överskottsarbete i stället för något som vi har behövt sitta länge med och tvinga oss igenom. Jag tror det verkligen har hjälpt kreativiteten.

Tack för att ni har läst denna skriftliga reflektion av vårt praktiska arbete.

Och igen, tack Otto och Miranda för en fantastiskt rolig och inspirerande resa!

9. Källförteckning

- Andersson, Benny. (2022) Intervju om skapandet av musikteater, 8e november, utskriven. (Bandat för privat bruk).
- Ankarblom, Nils Petter. (2022) Intervju om skapandet av musikteater, 11e oktober, antecknat.
- Berg, Staffan. (2022) Intervju om skapandet av musikteater, 12e oktober, antecknat.

10. Bilagor

formaterade: Teckensnitt:Fet

Bilaga 1: Manifest

Bilaga 2: Ottos Vi tog oss Friheten – mp3

Bilaga 3: Martins Vi tog oss Friheten – mp3

Bilaga 4a: Mirandas original Hur Kan Du Tro – mp3

Bilaga 4b: Text till *Mirandas original Hur Kan Du Tro*

Bilaga 5a: *Ottos fortsättning Hur Kan Du Tro* – mp3

Bilaga 5b: Text till *Ottos fortsättning Hur Kan Du Tro*

Bilaga 6a: Martins fortsättning Hur Kan Du Tro – mp3

Bilaga 6b: Text till *Martins fortsättning Hur Kan Du Tro*

Bilaga 7: Text till *Hur Kan Du Tro från föreställningen*

Bilaga 8: Andersson, Benny. (2022) Intervju om skapandet av musikteater, 8e november, utskriven. (Bandat för privat bruk).

Bilaga 9: Ankarblom, Nils Petter. (2022) Intervju om skapandet av musikteater, 11e oktober, antecknat.

Bilaga 10: Berg, Staffan. (2022) Intervju om skapandet av musikteater, 12e oktober, antecknat.

Bilaga 11: TRE APOR affisch - jpg

Bilaga 12: TRE APOR filminspelning av hela föreställningen

Bilaga 13: TRE APOR färdigt Manus